

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 6. Venit in ciuitaten Samariæ. In Samaria se Christus effundit velut Nilus in Ægypto, quod si sponsa non aperiat, ad alteram transibit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](#)

manet Salvator. Patis æterni sapientia, mulieri declarans non horum corporum secreta calefiam; sed diuinæ sue mysteria gratia ac gloria; placeatque illi isdem plenis instruatur.

§. 6. Venit in ciuitatem Samariæ. In Sæ-
maria se Christus effundit velui Nilus in
Egypto, quod si sponsa non aperiat, ad alte-
ram transibit.

Venit Iesus in ciuitatem Samarie, que dicitur Sichar. &c. Erat Samaria Provincia celebris, multis frequentia ciuitibus, cuius Metropolis erat Sichem, ut autocephalus quae antiquis vocabatur (inquit D. Hieron.) quæ Charii tempitate voce corrupta dicebatur Sichem, modo vero Napolis Syria, vix nominata, tamen quia ad pedem montis sita est Galilee, quem Dominus elegerat, ut in eo mille locis, carentibus benedictione Dei legem custodiens, cum ob memorabiles eventus quos ibi fama serebat accidisse. Hic primus locus fuit, quem novimus destinatum, in quo Deo exterritus fuit aliae per Abraham Patriarcham. Fuit enim prima regio ad quam Abraham appulsius est, quando Dei precepto patens egredius est de Chaldaea terra sua, venire in Palæstinam. Hic insignis ille Patriarcha Jacob, rediens ex Meloponiam cum uxoris, & filiis substitut, multoque de-moratus est tempore cum ipsis & pecoribus, ubi & agnum emit a filii Hemor, puteumque aperuit illum notissimum, quem vt tales Joseph filio suo in partem concepsit patrimoniale. Hic idem Jacob aut scutus exemplum, ut in principio terræ promissionis Deo vero in honorem erexit altare, cui titulum præfixis Deo fortissimo: quia infinitam eius expertus fuerat in se potentiam, & confidens, quod eadam & illi defenderet turū, & facta sibi promissa fidelis perficeret. Et erecto altaris, inusauit super illud fortissimum Deum Israel. Et credit D. Hieronymus quod ibidem Jacob ex claudicatione convalescit, quam ex lucta cum Angelo contraxerat: eo que sensu verba illa capiuntur S. pagina, que videtur, eum ad talium locum pertinuisse, hec ait: Transtulit in Salem ciuitatum Sichimorum. Et vere non est proprium sed appellatum, non enim significat Salem, id est, Hierusalem, cum illa, illo in loco non esset, sed idem quod nos dicimus, Sanus, & incolamus, indicatque quod bene sanus, ad ciuitatem accesserit Sichimorum, ut noster

prosequitur Cardinalis Cajetanus.

Hic casus ille contigit lamentabilis, in quo duo filii Iacob, Simeon & Levi armatis gladiis tam horrendam exercerunt hominum stragam in vindictam commissi per principem. Hemor fugit & raptus Dine horris fuit. In tantum ex-

Gen. 34.

crevit locus iste nomen, vt in eo sepulchrum accepérant ossa Joseph Patriarchæ. Daud non feci. Ioseph, hoc inter maxima sua cantabat fortuna, quod regiones & loca circa ciuitatem hanc posset disponere. Exultatio & diuidam Sichiman.

Nec hoc pro magno reputandum cum D. Hier. Pf. 107.8. praetendat, quid hic Rex imperauerit maximus ille Sacerdos Melchizedech. Attamen ex variis Hebreis. successibus in tantam degeneravit nequitiam, ut in ea populus habitaret, qui sub ecclœ nullus iniquior: si namque prius regionis illius incolae

In Rb. Sæ-

mali fuerint, Chananei, multa erga peruersitate peccata.

nebulones, telle Spiritu S. vt in tantum in crimini-p. gentes.

num peccatum inde meruerint exterminari: peiores multo fuerunt incolæ, Dei populus, qui illam intrarunt, & pessimerunt: Hic enim primarius

fuit locus, in quo idola erigebantur, quibus instanti lapsi sunt scelerata. Deumque adeo grauiter offendebant, ut iusta peccatorum vindicta, ex duodecim tribibus decem in perpetuam deiecas seruitutem perdiderit. Tandem, ut præfati sumus: Iude omnes eliminavit, & si nequam fuerint illi sequentes multo fuere nequiores, gens aduentitia, totius orbis nequissimi, ut diximus.

Hoc in monte Garizim templum idolis adificatum est in simulationem & contrapositionem templi Hierusalem, tantoque animi pertinacia, mons Garizim, ut persuadere conarentur, hunc esse montem sanctum, in qua preces sumenda, & nequaquam in monte Maria Hierusalem, unde in questionem venerum populo Dei sacras ceremonias, sancta sacrificia, veramente religionem sicut aendo heretici Catholicis. Quocirca de illis se Spiritus S. exponit: dum ait: Duas gentes odituit anni. Etc. 50.17 ma mea, certa non est gens, quam oderim, qui sedet in monte Seir, & Philistijm, & Iulius populus, qui habitat in Sichimis. Eratque hoc adeo frequens, & si quis aliquem probroso yelleret nomine difflamare, illum diceret Samaritanum.

In hanc igitur terram venit Salvator noster totus amore colliquefens, Eum in Hierusalem Scribæ & Pharisæi suis nequitiis, diabolica iniuria, & hypocriti sceleratissimi grauiter irritabant. Placebat ipsis summi pere, quod Herodes Rex de eorum illum abstulerat confectu, qui illos suis tam grauiter irritaverat: reprehensionibus,

Domini.

Domi*n*ni scilicet prae*cursor*em. Aduerunt quod eodem tempore Christus exurgat miraculis doctri*na* clari*or*, & copiosiori turba multitudine, quam alter vi*que* frequentior, qui simili*ter* eorum in lucem producit argu*o*ne se*le*ra, quid moluntur Christo se*le* fortiter opponunt, in eius necem consipit, & tanto se*le* studio eius profitentur nimic*os*, vt Nicodemus lices*principes* Iuda*rum* inter illos, doceri cupiens ab illo eccl*e*lesi*is* in agistro interius illum accedere ve*re*, retur sed noctis tenebris cooperitus a*lire*. Venit ad Iesum nocte. Decretum erat Christo illos deferere, & in Galileam rever*er* pertusans Samari*tan*am vi*que* inter mediam, ibique misericordia sua fontes effundere copiosi*limos*, vt in eo hoc Amos 9.5. Vatis Amos imp*lic*et e*st*. Dominus Deus exercituum, &c. ascendat sicut rius omnis, & diffundat si*cui fluminus* E*gypti*.

¶ 17. Fluminus E*gypti*, Nilus est suis famulos inundationibus, hic vnu*s* eorum qui de paradi*so* scaturient, & in mare magnum se effundit: certis autem anni temporibus alueum suum egreditur, & per omnes se diffundit campis incultis, cetera, & arenaria illa rigat, fac*ci*dat ut melius proferant vberiman*am*. Plau*s* opinatur, hoc ex eo procedere, quia cum ex multis pluvius superioribus, magnum trahat secum arenatum quantitatem, quod do*it* ill*is* ad mare confluens, littoris fluminibus repulit, suminis causare inundationem. Ego vero sensio inundationem venire ex horridis quibusdam ventis, qui certis spirant temporibus, quibus maris vnde tanto pelluntur impetu, et illas Nili faciant exundare, sicut fuit Scilla*x*: cum enim maris aqua venter compulsa rebemant*or*, Nili fluminis aqua*s* oppnuntur, nec locum cedunt ut in mare se*le* exonerent, alueum fluens suum excedit, sequ*e* per terrarum atra*ia* diffundit, illaque*v*berim*e* f*ec*undat.

I V. O Christe Sa*culissime*, clamat pre*ce*ius Amos, Christus Dominus Deus exercituum, Nile pa*li*ma, qui de Nilo c*re*paratur, produs*si* vi*te* in Iudea exonerates: Ego sapientia effudi flumina. Ego quasi trames aqua*rum* in*mense* de flum*is*. Ego quasi fluminis Diorix, & cui aqua*d*uct*a* ex*ie*re*do* paradiso: dixi: Rigabo horum meum plantatorum, & in*cri*brabo prate*ri* mi*stru*am*am*. Co*ele*stis ille fluminis in mare diffundit Iudeam inter Pharis*ians*: hac de cau*ta* Hierusalem ascendit, Metropoli*m* & patrem maris huius principalem. Furibundi spirant & conspirant continuo venti rabidi i*lio*ris, ac superba*malitia*, qui fluctus agitant Pharis*iorum* Scribarum*que* decumanos, illi huic se opponunt

acriter, resistuntque furiosi. Quid ages, n*ic*le, mentissime*!* Num impetus se*ve*ter coniuncte*bo* hoc minime*!* sed defles*er*, alt*er* excedet, & para illa sylvestria Samaria*rigabit*, in illa doctrina sua signorumque flum*ia* deriuab*it*, quibus mells*colligetur* laetissima*!* totius conuersio*ci*uitatis. Hoc vult Evangelista capianus, quando dicit: Venit ergo in ci*u*icatem Samaria*, que dicitur Sichar*. Si dini*za* sua misericordia riu*p*olis ob*sta*culum*fu*elque detinuer*is* torrentes tempestu*is* ill*is* ventus tue cupiditatis, luxuria*avaria*, factionis, ne credideris, quid a*re* deficient*is*, in qua*s* diffundit*se*, sed ex*ile* velut flum*ius*, alueum suum e*gredi*ss*is*, illa*que* a*re* ali*s* super*son*det*te* vero iter*em*, at*en*tem*de* deser*it* in*tructu*lo*rum*. Ne tibi per*tu*ades, quod Deus continebit cursum misericordia*is*, non tibi vim infundit*si* illas recusat*is*: neminem enim cogit*poli*, quia summa nos regit suavitate diuina*que* sa*pi*entia*que* hoc ex*ire*, vt quolibet secundum suam regatur naturam, nulla facta violencia*al*lis autem est hominis natura*!* ut si suis in*actionibus* non coacta*led* libert*ate*, por*co*, si com*max* tu eius nolis recipere misericordias & do*na* trans*mis*ti*al*is*que* communicab*it*, in quos re*ver*tu*s* ille fluminis sua gratiarum effundet fluentia*in* non levem*tui* confusionem*!* anim*que* a*ctu*am*re*.

Ad ultimum accedit spons*o*, factus fons favos & gratiarum, eo desiderio, vt illam his affann*opul*enter, portam pullar*em*, vociferatur, innunc*Aperi* m*is*i*for* me*ra*, caput meum plenum i*st* re*gre*, & cincun*me* guttis no*ctu*rum*!* In proprio est*an*quit D. Gregor*ius*, quod ait Ap*ol*ius: C*op*ia p*ro* Christi D*e*us. Hoc caput plenum est ro*re*. Quod i*st* hoc*!* Hoc est te*pon*det D. Gregor*ius*. Ny*l*ius*C*ar*o*, quod decantau*t* Ias*ias*, agens etiam*de eff*er*eb*ibus, quos in mundo S*alvator* eff*er*at*Car*rus*!* a*lt*iquod venit ro*re* ex*te*mit*em* v*bi*num*um*, qui possit omnia*pro*cul a*sig*ore mo*rc*is & veram*infundere* vitam*!* omn*em* pro*fligare* i*nf*irmitat*em*, salutem*di*uinam for*cen*tr*que* i*mp*ert*it*: Viuent*mo* tu*tu*, interf*ici* me*ri* rest*ra*gent*!* &c. quia*ros* lucis*ros* tu*is*. Septuaginta*transf*erunt*!* Nam ros*qui* à te*fan*as*ip*si*is*. Haec *Ch*ristian*lectionem* sequuntur Greci Pates*!* & decant*eb* ex professo D. Augustin*ius*, nec non expediti Tertullian*legens*: Ros tu*is* medela*!* vel mediu*m* ill*is*. En*qu*am eleganter exponat diuine grata*ca*usa*effectus*, quibus Christus hunc mundum irrig*ab*uit*!* & quā*m* sint illi propria*epitheta*, eos qui*for*tem*acc*et*er*, v*ta*m*tribuit*, san*ct*aque*inf*irmata*re*

QUARTO DIES VENERIS QUADRAGESIMA.

763

ter. Attende quid ros in herbis operetur, quia prius languebant, & torrebat, & arscebat, illas extollit, forficit, noua decorat virem, elegans, & vita, languorem reparat, & vivificat atescentes.

O quæ mirabilia operatur in anima Dei gratia, quæ mortua in perditionem corruebat! Ros est celestis, qui vitam illi tribuit; criminum eius factarum infirmatus, intellectum illuminat, voluntatem corroborat, ardorem temperat, concupiscentiam, motus refixat, iracundie. De hoc ore, teste D. Greg. loquebatur insignis ille Iob, dum Catholican (inquit D. Gregor.) vult ascerere vanitatem, nullam scilicet fieri posse messem celo, sine rore illo celesti. Hic de capite fuit Christi, de eius iniquam diuinitatem etenim ex illo procedit omnis gratia, ut proprius effectus: nam illam præter Deum date potest nemo: *Gratiam & gloriam dabis Dominus.* Capilli cogitationes mentis signant desideria, quæ ex anima, sicut capilli de capi & enascuntur. Illi sunt, inquit, pleni gemitus noctium.

In mentem tibi veniat pluvia illa à Domino cœli missa illa chalchitis manâ scilicet, cibis infestabilis, omnì sapore delectabilis: *Pluit illis manus ad manducandum.* En qualis diuinus ille spissus, cuius caput fons sit toros gratiarum, cuius capilli nubes ad misericordias manu deplicantur: ad hoc sponsa invenit: *Aperi mihi forernes, quia rapui meum plenum est rora, & cinxisti me guttis nolam.*

VII. *Vita gratia sua quarit anima tua lagrimis, & suis illam euræ malis, iacturam reparata spolia.* In mentem tibi veniat pluvia illa à Domino cœli missa illa chalchitis manâ scilicet, cibis infestabilis, omnì sapore delectabilis: *Pluit illis manus ad manducandum.* En qualis diuinus ille spissus, cuius caput fons sit toros gratiarum, cuius capilli nubes ad misericordias manu deplicantur: ad hoc sponsa invenit: *Aperi mihi forernes, quia rapui meum plenum est rora, & cinxisti me guttis nolam.* Vt gratia sua quarit anima tua lagrimis, & suis illam euræ malis, iacturam reparata spolia.

VIII. *Donaque sua liberalis exoneret. Caput meum plenum est rora.* Non illi confestim aperuit sponsa, sed puluis sensit, voces audivit, illas agnouit: *Unde tuones, sic ait: Vox dilecti mei pulsans.* Nō dubito: vox illa vox est dilecti mei, ille vocat, ille percutit, ostiū habet nubilominis, nec aperit, variis obtutis dens rationes *Explorani me invicem metu,* quomodo induat illa: *lauis pedes meos,* quomodo inquinabat illa? *Frigus est,* qui pedes exponeat terzum? O precelius mysterium! An factu possibile, ut cognoscens quid sponsus esset qui pulsabat, credes ab ea vera dicit, quid rora diuino madidus adfert, & eminentissimus ac celestibus gratiis, ut illam ditaret, curaret, sanaret, ipsa non assurgat, non sponso, omni posita mora, aperiat?

En quām aperte te spiritus ille diuinus describit, quoties dum luxurie & cōcubinitate strato decumbis, tu tamen ambitionis, tu tamen cupiditatis, Hieron. Bapt. de Lanuza Tom. II.

tamen tu rancoris & odij, tu tamen leuitatis, & voluptatis, ad animam tuam portam diuinus ille quo Peccator ita Sponsi: *Aperi mihi forernes!* Quoties cius Deo non percipis voces, in cordis tui penetralibus? Anima tamen peccato refugie, anima mores istos contrarie, ad æternam te ducunt perditionem, caue tibi, ne mors te repentina rapiat damnanda, attende flamas te manere sempiternas, duraturam quamdiu Deus, Deus fuerit, eo tu cœca festinas, considera, te pati iacturam gloriae: cœlestis, gratiae Dei, societatis Angelorum, iuris regni coelestis. Vos ego omnes interrogo, hancem voces percipiunt? Certum est, quod & ipsi fatemi-

X.

ni, illas esse perpetuas. Dic ergo, num illas esse *Quæ sicut Dei cognoscis?* Numquid vobis manifestè pati eius staret impulsus istos sponsi esse dilectionis? Illas nolam raperitis? Vos indicis estote. Mille congeruntur tiones, excusatrices. Quid ratione talem manu mittam? ha mea sunt deliciae & vitam mihi deficere persuadeo, quo die illam non video? Quomodo restituam illud, quod iam in sanguinem corpus conseruit? Quomodo parcam illi, qui tanta me impudens lacessi initia? Quis modulus illud deferendi, ex quo tantam hancio voluptatem? His omnibus demoramin, nec anima portas aperitis, nec ingessum sponso permittatis desidiosi.

Quid credis, sponsum agere, a te passum repulsum? Num sic rore illo incensus ibidem habet? num illam sibi resumpit gratiarum pluviam? Nū ad suum, unde venerat, cœlum in lignans reverterit? Minime gentium, sed ad aliam declinatio domum, cum in illa mihi portas non referent, & recusent recipere, nec me meaque velint dona gratarum, transeat ad alteram. Ille declinavit aque transiit. Quod si eius misericordia contumax obstas, nec eius dona gratiasq[ue] dignitas acceptare, quibus te benignus imitat & desidiosus tuus te palescet delectis, voluptatibus, sceleribus, nec apertis pulsanti, ad alium transibit de quo nemo suplicabitur, illum sanctum efficer, suam illi infundet licet, disponet, quatenus recipiat, fructumque refusat ex sanctissimo suis Sacramentis, distinxit omnium faciem criminum exomologem, frequens sit ad mensam Domini, ut eius viuifico corpore saginetur, te vero deseret, ut omnis inops gratiae in tanæ peccatum rebellionis in æternum pereat.

XI.

Christus ad alios transit.

Ccccc licias;

licias sibi præparatas. Attamen pat non erat; vt non expendere reutus: etenim summi erant pretij & magnis Reg's sumptibus extractæ. Præcipit, vt famuli in plateas, & exitus viarum fessi profiliant; & ad mptias adducant, quoescumque inuenient, aridos coccos, claudos, debiles famelicos, laceros, vt paratis iam mptias poterint, quas alij fastidiosi contemplarent. Quoties suas Deus misericordias pauperi communicat veritate, tristi operatio? Hic Chineusem illuminat, ibi Iaponensem instruit suorum prædicatione ministrorum, tu vero coœcū remanes, omnis expertus diuina suanitatis, & donorum inops ac gratiarum? Hanc perfidis illis Christus parabolam dixit, qui rebelles eum recipere noluerunt einsque graciatur dona vtrō oblatæ despexerint. Sit ita, num creditis, vobis illa respiciens, mihi quod sum illa seruatus aut aliquis fit defunurus, cui illa communem? Ego me in hac ericea, & sylvestria exonerabo, in publicanis & peccatoribus, ut illo caelesti rore in fidera perficiantur celestia. Publicani, & mercantes præcedent vos in regno Dei. Et hoc perficit hodie, Indœs deserit sui despectores, & ad arentes declinat benignè Samaritanos.

Matt. 21.
31.

§. 7. Fatigatus. Quarit secundus Adam in labore vultus sui panem, & visitat summus Pontifex suam Diacessum pedes.

Exærbaratus igitur Dominus hypocrisi vermiculosorum illorum intollerabili, quas sepe Salvatorem mirum in modum fauorante, proponit tandem excedere. Hie in aliem, in ipsi Iudea Provincia, & vefis Galilæam iter capte: quia vnde Samaria, media interincebat, illam ingreditur, & eus Metropolim civitatem petit Sichari. Astinuit erat tempus & aura feruens considerato namque tenui D. Ioannis, bimelle vel trimestre fore post Agni festi: festiuitum, quas ad finem. Martij vel medium Aprilis celebratur, igitur circa Iunium, vel Iulium, quo tempore calores sunt intensiores, sol feruentissimus, terra calidissima, & in illar aceremariis aridissima, longum iter, gressus Domini festiuus & diligens ipse delicatus, ut qui corpus habebat opere Spiritus S. singulariter efformatum. Accedit autem adeo viribus fatigatus, foliis ardoribus exhaustus, si dore inadidus ad campion in quo patens ille Jacob sustinebat, vt p̄z nimia fatigatio ad oram putei se prosterret. Manibus sub axilla copitri-

ctis & brachis seu puluinati innitur, ex sacerdânia eius fronte sudor distillat uberrimus, facies ut rosa vernans in Maio rubet guttis nolunt irrorata, ventum colligit refrigerantem ex ægis extirgentem: Iesus autem fatigatus ex sacerdânie debat sic supra fontem.

Confiderans D. Augustin. Dominum sic se, dentem, & fatigatum, & ad oram petet invixit, verba illa pronuntiavit, quibus omnes inveneruntur. **H**ec iam incipiunt mysteria: quæ sunt hæc noua mysteria? Mysterium est profundum, videre Chi-
stum ab innere fatigatum: quæ namque conuenit Iesu Christi cum fatigatio? Quomodo qua-
drare possunt, esse mentis Salvatoris, & fatigatio-
bus alterari? Si Apostolus interrogemus, quis
est Christus responderet: **E**s splendor gloria, & su-
gura substantie Patris, portans omnia verbo virtutis sue, fatigat
& ab innere fatigari. Numquid non illud est
grandis mysterium? Si à Ioh periculum quicunque
est Iesus respondeat: **E**s fortissimus robore, sub quo in-
curvant qui portant orbem, si sit igitur ipsa for-
tuudo, in cuius conspectu, qui portant orbem,
genia fluctu inclinati, qua ratione fatigant?
Si velimus scire, quis sit Iesus, ipse nobis respon-
det D. Iohannes: **E**s verbum Patris, per quod facta sunt omnia: Excedit caros, fundat terram, ma-
tes pondera, abyssos palmo concludit. Si libet, intelligere, num hæc omnia præclarissima con-
dens opera fatigant, prodit Iohannes nobis hoc
exponens: **Quæ excedit, velut nihil valent**. Septuaginta legerunt: **Sicut camoram suis ora-
mentis depictam, sole, luna, & stellam.** Hoc omnia
creavit, quasi nihil crearet, quia nec sensu, nec in-
passus est, maiorem ad hæc omnia facienda
laborem, quam patetetur, si nihil omnino con-
didisset. Quin nō creato iam celo, & vastissima
hæc machina constituta, seipsum in quietis le-
cum obtulit, in quo solo vere posset homo re-
quiescere. Et hoc ex mente D. Augustini, indeant
hæc verba: **Requiem Deus ab omni opere, quid
patravat.**

Insuper tanto opere perfecto, adeo omnis
mansus expers lassitudinis, vt scipsum obulet
in refrigerij locum, & sedem quicquid omnigenum
laboris vinerit. Si igitur Dominus ille,
qui canta portat opera infatigatus, Iesus est,
quomodo dicitur: **Iesus fatigatus ex sacerdânie, debat sic supra fontem?** Quis sapiens hic astutus
neget mysteria? Numquid admiratione dignum
est?